

Lausunnon antaminen ELY-keskukselle Ilvesvuori pohjoisen YVA-ohjelmasta

Kunnanhallitus 21.02.2022 § 48

153/11.01.00/2022

Uudenmaan ELY-keskus pyytää Nurmijärven kunnan lausuntoa Kesko Oyj:n suunnitteilla olevan päivittäistavarakaupan logistiikkakeskuksen rakentamiseen liittyvää maanrakentamista, kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Lausuntoa on pyydetty 24.2.2022 mennessä.

Kesko Oyj suunnittelee Nurmijärven Ilvesvuoren alueelle, Siippontien, Hämeenlinnanväylän (Vt3) ja Hämeenlinnantien (Mt130) väliselle alueelle (100 ha) päivittäistavarakaupan logistiikkakeskusta. Logistiikkakeskuksen on tarkoitus palvella K-ryhmän Suomen päivittäistavaroiden jakelutoimintaa pitkällä aikavälillä tuotteiden varastoinnin, jalostuksen, tuotannon, välityksen ja edelleen jakelun osalta. Hankkeen suunnittelussa ja toteutuksessa tavoitellaan mahdollisimman ympäristöystävällisiä ratkaisuja painottaen erityisesti vähäisiä ilmastovaikutuksia sekä varautumista jakelukuluston tulevaisuuden energiamuotoihin.

Rakennushankkeet, kuten kyseessä oleva hanke, eivät lähtökohtaisesti edellytä ympäristövaikutusten arviointi -menettelyä YVA-lainsäädännössä. Arviointimenettelyä voidaan kuitenkin soveltaa hankkeisiin, joilla on vastaavia ympäristövaikutuksia, kuin YVA-hankeluettelon hankkeilla. YVA-menettelyyn on ryhdytty, koska hanke vaatii laajan alueen louhintaa.

Hankkeen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia hankkeen vaihtoehtoja:

VE0 Nykytilanne: Alueelle ei toteuteta logistiikkakeskusta, eikä vuonna 2020 vahvistuneen asemakaavan mukainen työpaikka-alue toteudu.

VE0+ Alue otetaan alueen nykyisen asemakaavan mukaiseen käyttöön: Alue (100 ha) otetaan alueen nykyisen asemakaavan mukaiseen käyttöön. Alueelle toteutetaan työpaikkavaltaisten toimintojen alue. Maaston jyrkkyys ja esteettömien katujen sekä teknisten verkostojen rakentaminen edellyttää laajoja louhintoja sekä maa-aineksen siirtoja. Alueelle voidaan myös sijoittaa ylijäämämaamassoja.

VE1 Kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus uuden valmisteilla olevan asemakaavan muutoksen mukaisen maankäytön toteuttamiseksi sekä energian kausivaraston louhiminen maanrakennustoimien yhteydessä: Alue louhitaan tasoon +74 metriä merenpinnan yläpuolella ja rakennetaan tasoon +75 m mpy (pihan taso). Hankealueen louhinnasta ja kaivuusta tasolle +74 syntyy noin 4 130 000 m³ ktr kallio- ja maa-ainesta. Lisäksi samaan aikaan louhitaan vesitäyttöinen lämpöenergian kausivarasto, jonka louhinnasta syntyy noin 400 000 m³ ktr kiveä, joka vastaa noin 600 000 i-m³ louhetta. Alue täytetään tasolle +75. Täytön ja pihan rakentamiseen sekä Kissanojan pohjoispuolen alueen tasaamiseen käytetään noin 4 600 000 m³ ktr louhinnasta ja kaivuusta syntyneitä aineita. Vaihtoehdossa pyritään massatasapainoon. Alueella syntyy pintamaita noin 140 000 m³. Pintamaita pyritään käyttämään alueella mahdollisuuksien mukaan. Ylimääräiset pintamaat kuljetetaan alueelta.

VE2 Kalliokiviaineksen louhinta ja murskaus uuden valmisteilla olevan asemakaavan muutoksen mukaisen maankäytön toteuttamiseksi. Kausivaraston rakentaminen vaiheistetusti maanrakennustoimien jälkeen: Alue louhitaan tasoon +73 metriä merenpinnan yläpuolella ja rakennetaan tasoon +74 m mpy (pihan taso). Alueelle louhittava kausivarasto toteutetaan

vaiheistetusti vasta muiden hankkeen edellyttämien maanrakennustoimien (louhinta ja tasaus) jälkeen. Hankkeen louhinnasta ja kaivuusta tasolle +73 syntyy noin 4 640 000 m³ ktr kallio- ja maainesta. Alue täytetään tasolle +74. Täytön ja pihan rakentamiseen sekä Kissanojan pohjoispuolen alueen tasaamiseen käytetään noin 4 420 000 m³ ktr louhinnasta ja kaivuusta syntynyttä ainesta. Vaihtoehdossa pyritään massatasapainoon. Ylijäämänä alueelta poistetaan pintamaat, joita on 140 000 m³. Pintamaita pyritään käyttämään alueella mahdollisuuksien mukaan. Myöhemmin louhittavasta kausivarastosta syntyy noin 400 000 m³ ktr kiveä, joka vastaa noin 600 000 i-m³ louhetta.

Koska hankkeen toteuttamatta jättäminen tuskin johtaa alueen nykytilanteen säilymiseen, vertaillaan YVA-hankkeessa toteutusvaihtoehtoa VE1 ja VE2 sekä nykytilaan (VE0), että siihen, että nykyisen kaavan mukainen maankäyttö toteutuisi (VE0+).

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää

- 1) antaa seuraavan lausunnon ELY-keskukselle Kesko Oyj:n suunnitteilla olevan päivittäistavarakaupan logistiikkakeskuksen rakentamiseen liittyvää maanrakentamista, kalliokiviaineksen louhintaa ja murskausta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.
- 2) tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Yleisesti

Nurmijärven kunta laatii Ilvesvuoren pohjoisosaan asemakaavan muutosta yhteistyössä Kesko Oyj:n kanssa. Osapuolet ovat laatineet kaavan laatimisen ja toteuttamisen yhteistyösopimuksen.

Nurmijärven kunta katsoo, että ympäristövaikutusten arvioinnin kohteena olevan esirakentamisen merkittävimmät vaikutukset liittyvät todennäköisesti meluun, tärinään, vesistöihin, liikenteeseen, pohjavesiin ja maisemaan. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa keskeistä on arvioitavien vaihtoehtojen muodostaminen ja kuvaus siten, että vaihtoehtojen vaikutusten arviointi on mahdollista tarvittavalla tarkkuustasolla, sekä arviointimenetelmien ja prosessien valinta, joilla vaikutuksia arvioidaan. Nyt arvioitavat vaikutukset ja arvioinnin menetelmät on kuvattu osin varsin yleisluontoisesti ja kuvausta on syytä tarkentaa tältä osin. Erityisesti syytä on tarkentaa kausivaraston toteuttamisen kuvausta sekä kohdentaa vaikutusten arviointia koskemaan paremmin myös sitä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostukseen tulee liittää suunnitelmat ja selvitykset, joihin selostuksessa esitetyt vaikutusarviot perustuvat.

Hankkeen kuvaus

Arvioitavat vaihtoehdot on kuvattu pääasiallisesti selkeästi. Vaihtoehdossa 2 myöhemmin louhittavasta kausivarastosta syntyy noin 400 000 ktr³ kiveä. Vaihtoehtojen kuvauksesta ei käy yksiselitteisesti ilmi pystytäänkö louhe käyttämään tontilla vai kuljetetaanko se lähtökohtaisesti pois, mikä aiheuttaisi merkittävät liikenteelliset ja ilmastolliset vaikutukset.

Louhinnan ja täytön alustava vaiheistus on esitetty kuvissa 2–6. Hankkeen vaiheistusta on syytä tarkentaa esittämällä sanallinen kuvaus kustakin vaiheesta pitäen sisällään tiedot mm. louhinta- ja täyttömääristä, niiden sijoittamisesta, liikenteen järjestämisestä, suojaustoimenpiteistä ja vaiheen kestosta. Kuvauksessa ei ole myöskään esitetty, missä vaiheessa kausivarasto on tarkoitus louhia. Hankkeen kuvauksesta ei myöskään ilmene, kuinka paljon Kissanojan pohjoispuolelle on tarkoitus läjittää louhetta, mihin tasoon maanpinta alueella tasataan ja mistä louhe alueelle ajetaan.

Hankkeen teknisessä kuvauksessa todetaan, ettei hankkeen vaatimia maanrakennustöitä tehdä Kissanojan ympäristössä. Nurmijärven kunta katsoo kuitenkin, että maanrakennustyöt ulottuvat monin paikoin Kissanojan välittömään ympäristöön, minkä johdosta vaikutukset Kissanojaan tulee arvioida kattavasti.

Valmisteilla olevassa asemakaavatyössä on esitetty kausivaraston louhimista tasoon +0 mpy. Mikäli tämä voi olla tarpeellista, Nurmijärven kunta katsoo, että vaikutukset on syytä arvioida YVA-menettelyssä vaikutuksiltaan suurimman skenaarion mukaan.

Maarakennustöiden kestoksi esitetään tiivistelmässä 24 kuukautta. Hankkeen kuvauksessa kestosta ei kuitenkaan todeta mitään, vaikka tällä on merkittävä vaikutus hankkeen vaikutuksiin käytetyn arviointikehikonkin mukaan. Arviosta ei käy ilmi pitääkö tämä sisällään myös kausivaraston louhinnan.

YVA-menettelyssä ei ole kuvattu, mistä kausivarastoon on tarkoitus johtaa sen vaatima vesi. Vaikka kyseessä ei ole suoraan maanrakennukseen liittyvästä seikasta, asiaa olisi hyvä tarkastella myös jo ympäristövaikutusten arvioinnissa.

Arviointimenettely, arvioinnin rajaus ja periaatteet

Ympäristövaikutusten arviointia tekevän konsultin pätevyys vaikuttaa riittävältä.

Arviointiohjelmassa esitetty aikataulu vaikuttaa optimistiselta, sillä lausuntoaika ohjelmasta päättyy vasta helmikuun lopussa. Nurmijärven kunta katsookin, että arviointiohjelmasta annettu palaute tulee ottaa vakavasti ja mukauttaa suunnitelmaa tarvittaessa sen mukaan, mikä voi johtaa aikataulun pitkittymiseen.

Nurmijärven kunta toteaa, että asemakaavan muutoksen valmistelua tukevat sitä varten perustetut ohjausryhmä sekä hankeryhmä. Ryhmien tehtäviin ei kuitenkaan kuulu YVA-prosessin eteenpäin vieminen, vaan se kuuluu hankkeesta vastaavan tehtäviin.

Arvioinnin rajaus ja periaatteet

Arviointiohjelmassa esitetyt rajaukset arvioinnille vaikuttavat perustellulta. Vaikutusten merkittävyyden arvioimiseksi esitetty kehikko vaikuttaa hyvältä pohjalta työn toteuttamiselle.

Nykytilanteen kuvaus

Alueen nykytilanteen kuvaus on esitetty pääosin kattavasti. Vesistövaikutusten selvittämiseksi on syytä selvittää kaivojen ja mahdollisesti myös maalämpökaivojen sijoittuminen suhteessa hankealueeseen. Paineellisen pohjaveden alue on syytä esittää kartalla.

Alueen luontoarvoja on selvitetty tiheästi ja monipuolisesti ja selvitysten tuloksia on kuvattu perusteellisesti. Luontokohteiden arvotuksen osalta on syytä vielä varmistaa, että hyödynnetään tietoa viimeisimmistä selvityksistä. On myös hyvä esittää liitteenä selvitykset, joihin tietojen arvottaminen perustuu.

Arvioitavat vaikutukset ja menetelmät

Kappaleessa 6 on esitetty arvioitavat vaikutukset sekä arviointimenetelmät. Molempia on syytä selkeyttää ja tarkentaa ennen arvioinnin toteuttamista. Nyt arviointiohjelma jättää osin epäselväksi, mitä oikeastaan aiotaan tehdä ja miten. Parhaimmillaan arviointiohjelma voisi toimia yleispiirteisenä työsuunnitelmana.

Yhdyskuntarakenteelliset, maankäytölliset ja elinkeinovaikutukset lienevät vähäisiä. Kuvauksesta ei ilmene selkeästi, mitä osiossa on tarkoitus arvioida, vaan keskitytään lähinnä listaamaan erilaisia lähtötietoja. Oleellista arvioinnissa lienee arvioida hankkeen suhdetta nykyiseen ja suunniteltuun yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön sekä maanrakennustyön työllisyysvaikutuksia.

Elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistykseen kohdistuvien vaikutusten osalta ei ole esitetty selkää kuvausta, miten vaikutuksia on konkreettisesti tarkoitus arvioida. Keskiöön on syytä nostaa arvio siitä, miten muutokset melussa, tärinässä, pölyssä, liikenteessä ja virkistysympäristössä, vaikuttavat asumiseen ja virkistysmahdollisuuksiin. Hankkeella voi olla vaikutuksia myös ihmisten omaisuuteen. Maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi lienee tarpeen tehdä tutkimuksia alueella, eikä tukeutua pelkästään saatavilla oleviin paikkatietoaineistoihin. Alueelta olemassa olevia tutkimuksia ei ole avattu arviointiohjelmassa siten, että niiden riittävyttä pystyisi arvioimaan.

Maa- ja kallioperän osalta tarkastellaan myös kausivaraston käytön vaikutuksia olemassa oleviin maalämpökaivoihin. Samassa yhteydessä on syytä tarkastella käytön vaikutuksia maanpinnan kohoamiseen tai laskemiseen, jolla voi olla liikenteellisiä vaikutuksia etenkin läheisille päätteille.

Luonnon ja luonnonolojen vaikutusten arvioinnissa on nostettu esiin erityisesti vesistökohteiden ja niissä esiintyvien lajien herkkyys mm. kiintoainekselle ja vedenlaadulle. Menetelmissä ei ole kuitenkaan tuotu esiin, että kiintoaineksen määrää tai vedenlaadun muutoksia olisi tarkoitus arvioida. Nämä muutokset ja niiden vaikutukset tulee arvioida.

Maisemallisten vaikutusten arvioinnin toimintatapa on kuvattu selkeästi. Maisemallisten vaikutusten arvioinnissa on syytä harkita käsiteltäväksi yleisellä tasolla myös niitä muutoksia, jotka seuraavat maanrakennusvaihetta.

Liikenteellisten vaikutusten arvioimiseksi on syytä harkita liikennemallinnuksen tekemistä, sillä kausivaraston oletettavasti pois kuljetettava louheen määrä lisää raskasta liikennettä alueella merkittävästi. Tällä on vaikutuksia myös ilmanlaatuun, ilmastoon ja liikenneturvallisuuteen.

Ilmastovaikutusten arvioinnissa ei ole esitetty, mitä muuttujia tarkastelussa on tarkoitus arvioida tai laskea. Ohjelmaa on tältä osin syytä tarkentaa.

Valmistelija

yleiskaavasuunnittelija Sakari Jäppinen, p. 040 317 2380
yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, p. 040 317 2045

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa.

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus